

лация са двете основни групи показатели за т.нар. в англоезичната литература *effect size*. За разлика от статистическата проверка на хипотези, където се потвърждава или отхвърля наличието на значима разлика, тук само се оценява относителният размер на разликата, без тази оценка да се влияе от обема на извадката. Приликите и разликите между статистическата проверка на хипотези и оценката на стандартизираната разлика предстои да разгледам в статията.

Важна насока на развитие в статистиката през последните десетилетия е т.нар. метаанализ - подход, при който изследователят се опитва да даде цялостен отговор на поставен проблем чрез анализ на множество проучвания, които са свързани с него. Накратко, при метаанализа се комбинират резултатите от няколко на брой проведени съвкупностни изследвания, отнасящи се до един и същи набор от хипотези. Този подход е подходящ в случаите, когато не е получен отговор на поставения въпрос и след серия „единични“ проучвания. Приложението на метаанализа е свързано с увеличаване на мощността на изследването чрез анализ на множество от данни. Главният проблем е подборът на проучванията, които да бъдат включени в анализа.

При метаанализа оценката на статистическата значимост на различията не е сполучлива чрез проверката на хипотези, основани на *t*- и *F*-разпределението, най-малкото защото емпиричните ха-

рактеристики на хипотезите са функция на обема на извадката, който в общия случай е различен при различните изследвания (Becker, 2000; <http://wikipedia.com>). Например при една и съща абсолютна разлика между средните величини при различен брой единици в извадките е възможно да се получат съвсем различни, дори противоположни резултати. Поради тази причина при метаанализа е подходящо да се използват относителните измерители на разликите, наричани „стандартизирана разлика“. Основната цел на настоящата статия е да се представи накратко същността на стандартизираната разлика, начините за оценка и тълкуването ѝ.

Същност на стандартизираната разлика

Най-общо казано, стандартизираната разлика е некомплициран, лесен начин за количествено измерване на различията между две групи (Сое, 2000). Под „стандартизирана разлика“ се разбира група от измерители, които са инструменти за отчитане и интерпретиране на величината на ефекта от дадено действие, политика или нов начин на въздействие (Becker, 2000; Сое, 2000). По същество тя се оценява чрез разликата между средните аритметични на две групи (например експериментална и контролна), отнесена към стандартното отклонение на единиците от генералната съвкупност. Измерителите на стандартизираната разлика не зависят от